

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie

RWA-61-1/16/ŁB

Warszawa, 28 listopada 2016 r.

DECYZJA Nr RWA-6/2016

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U.2015.184 j.t. ze zm.) w zw. z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1645) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w toku którego zostało uprawdopodobnione, że Gmina i Miasto Mogielnica Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy stosuje praktyk naruszające zbiorowe interesy konsumentów, polegające na:

1. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.2015.139 j.t.), postanowień dotyczących jakości świadczonych usług wodociągowych lub kanalizacyjnych, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach;
2. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących terminów wzajemnych rozliczeń,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

3. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących praw i obowiązków stron umowy, co może stanowić art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
4. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 3a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
5. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
6. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy oraz przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

7. stosowaniu w umowach o zaopatrzenie w wodę zawieranych z konsumentami na podstawie wzorca umownego pt. *UMOWA na dostawę wody* postanowienia, które wbrew dyspozycji § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń na zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886), przewiduje, że „w razie przejściowej niesprawności wodomierza nie przekraczającej 3-ch miesięcy, ilość dostarczanej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody z ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
8. stosowaniu w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków* postanowień, które wbrew dyspozycji art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków stanowią, że „w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych przedsiębiorstwo może odstąpić od umowy i zaprzestać dostaw wody” oraz „w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych przedsiębiorstwo może odstąpić od umowy i zaprzestać odbioru ścieków”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

oraz po przyjęciu złożonego przez Gminę i Miasto Mogielnica Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy w toku postępowania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszenia oraz usunięcia jego skutków poprzez zobowiązanie się Gminy do zawierania umów z konsumentami według nowo opracowanych wzorców umowy pt. *Umowa o zaopatrzenie w wodę* oraz *Umowa o odprowadzanie ścieków* oraz zmianę wszystkich pozostających w obrocie prawnym umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków poprzez wysłanie do odbiorców propozycji zawarcia nowych umów

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Gminę i Miasto Mogielnica Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy obowiązek wykonania ww. zobowiązania poprzez:

- a) wprowadzenie do obrotu konsumenckiego, w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, nowo opracowanych wzorców umownych pt. „*Umowa o zaopatrzeniu w wodę*” oraz „*Umowa o odprowadzanie ścieków*” usuwających naruszenia wskazane w pkt I. 1-8 sentencji decyzji;

- b) zmianę wszystkich pozostających w obrocie prawnym umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, poprzez wysłanie do odbiorców usług propozycji zawarcia nowych umów, według wzorców, o których mowa w powyższym punkcie.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U.2015.184 j.t. ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Gminę i Miasto Mogielnica Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy obowiązek przekazania w terminie 8 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji poprzez:

- a) przekazanie po trzech egzemplarzy umów zawartych z nowymi odbiorcami w oparciu o nowo opracowane wzorce umowne pt. *Umowa o zaopatrzeniu w wodę i Umowa o odprowadzanie ścieków*,
- b) przekazanie dowodów potwierdzających przekazanie odbiorcom usług propozycji zmiany dotychczasowych umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zawarcie nowych umów w oparciu o nowo opracowane wzorce umowne pt. *Umowa o zaopatrzeniu w wodę i Umowa o odprowadzanie ścieków*.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie (dalej również: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK) przeprowadził postępowanie wyjaśniające (znak: RWA-400-17/14/JKa), mające na celu m.in. wstępne ustalenie, czy w związku ze świadczeniem przez Gminę i Miasto Mogielnica Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy (dalej: Gmina) usług polegających na zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków nastąpiło naruszenie przepisów uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W toku tego postępowania Prezes UOKiK wezwał Gminę do przekazania wzorców umownych stosowanych w obrocie konsumenckim, na podstawie których Gmina świadczy usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Analiza dokumentów i informacji zebranych w toku postępowania wyjaśniającego dała podstawę do przyjęcia, iż mogło nastąpić do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia

16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U.2015.184 j.t. ze zm.) (dalej także: u.o.k.k.), wobec czego wszczęcie postępowania w sprawie stosowania przez Gminę i Miasto Mogielnica (dalej także: Gmina) praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, stało się konieczne i uzasadnione. Z tego względu postanowieniem z dnia 20 stycznia 2016 r. Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez Gminę i Miasto Mogielnica Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.2015.139 j.t.; dalej: u.z.z.o.) postanowień dotyczących jakości świadczonych usług wodociągowych lub kanalizacyjnych, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
2. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących terminów wzajemnych rozliczeń, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
3. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących praw i obowiązków stron umowy, co może stanowić art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
4. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew

dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 3a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

5. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
6. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków*, wbrew dyspozycji art. 6 ust. 3 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, postanowień dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy oraz przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
7. stosowaniu w umowach o zaopatrzenie w wodę zawieranych z konsumentami na podstawie wzorca umownego pt. *UMOWA na dostawę wody* postanowienia, które wbrew dyspozycji §18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń na zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886; dalej: Rozporządzenie taryfowe), przewiduje, że „w razie przejściowej niesprawności wodomierza nie przekraczającej 3-ch miesięcy, ilość dostarczanej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody z ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
8. stosowaniu w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych pt. *UMOWA na dostawę wody* oraz *UMOWA na odbiór ścieków* postanowień, które wbrew

dyspozycji art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków stanowią, że „w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych przedsiębiorstwo może odstąpić od umowy i zaprzestać dostaw wody” oraz „w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych przedsiębiorstwo może odstąpić od umowy i zaprzestać odbioru ścieków”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2016 r. zaliczono w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu pismo Gminy z dnia 9 września 2014 r. przekazane przez Gminę w toku postępowania wyjaśniającego o znaku: RWA-400-17/14/JKa, wraz z następującymi załącznikami: (1) umową na dostawę wody, (2) załącznikiem do umowy o dostarczaniu wody, (3) umową na odbiór ścieków, (4) załącznikiem nr 1 do umowy o odprowadzanie ścieków,.

Odpowiadając na zawiadomienie Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Gmina pismem z dnia 5 lutego 2016 r. ustosunkowała się do postawionych jej zarzutów, składając zobowiązanie do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym jej naruszeniom. Jednocześnie Gmina zobowiązała się wprowadzić nowe wzorce umów, dostosowane do obowiązujących przepisów prawa. Gmina zobowiązała się także do zawarcia niewadliwych umów z konsumentami w możliwie jak najszybszym czasie. W tym samym piśmie Gmina przekazała projekt nowo opracowanych wzorców umów, a w piśmie z dnia 1 września 2016 r. Gmina przekazała informacje o ostatecznym kształcie wzorców umownych.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje.

Na terenie gminy i miasta Mogielnica usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków świadczy Gmina Mogielnica, realizując tym samym zadanie własne gminy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Gmina prowadzi działalność za pośrednictwem samorządowego zakładu budżetowego Gminy, tj. Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy, w oparciu o Uchwałę XXXV/303/2005 Rady Miejskiej w Mogielnicy z dnia 28 grudnia 2005 r.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK, pismem z dnia 9 września 2014 r. Gmina przekazała następujące wzorce umowne stosowane w obrocie konsumenckim:

- *Umowa na dostawę wody* (dalej: Wzór I),

- *Załącznik nr 1 do umowy o dostarczaniu wody* (dalej: Wzór II),
- *Umowa na odbiór ścieków* (dalej: Wzór III),
- *Załącznik nr 1 do umowy o odprowadzanie ścieków* (dalej: Wzór IV).

Analiza treści przekazanych przez Gminę wzorców umownych wykazała, że wzorce te:

- 1) nie zawierają postanowień dotyczących jakości świadczonych usług wodociągowych i kanalizacyjnych;
- 2) nie zawierają postanowień dotyczących terminów wzajemnych rozliczeń stron;
- 3) nie zawierają postanowień dotyczących praw i obowiązków stron umowy, w szczególności takich praw, które mają na celu zapewnienie konsumentowi możliwie skutecznego dochodzenia roszczeń, wiążących się z zapewnieniem należytego wykonania umowy przez przedsiębiorcę;
- 4) nie zawierają postanowień dotyczących warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, w szczególności, jakie konsekwencje ciążą na konsumentach w przypadku nieutrzymania w stałej sprawności technicznej urządzeń będących w posiadaniu konsumenta;
- 5) nie zawierają postanowień dotyczących procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych;
- 6) nie zawierają postanowień dotyczących zasad odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy oraz przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy;
- 7) zawierają postanowienie, zgodnie z którym *„w razie przejściowej niesprawności wodomierza nie przekraczającej 3-ch miesięcy, ilość dostarczanej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza”* (§ 2 pkt 2 Wzoru I);
- 8) zawierają postanowienie, zgodnie z którym *„w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych przedsiębiorstwo może odstąpić od umowy i zaprzestać dostawy wody”* (§ 7 Wzoru I) oraz *„w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych przedsiębiorstwo może odstąpić od umowy i zaprzestać dostawy wody”* (§ 7 Wzoru III).

W toku postępowania Gmina przekazała nowo opracowanych wzorców umów pt. *Umowa na dostawę wody* oraz *Umowa na odbiór ścieków*. Ich analiza pozwoliła

na ustalenie, że w nowo opracowanych wzorach Gmina wprowadziła postanowienia dotyczące:

- jakości świadczonych usług wodociągowych i kanalizacyjnych;
- terminów wzajemnych rozliczeń stron;
- praw i obowiązków stron umowy, w szczególności takich praw, które mają na celu zapewnienie konsumentowi możliwie skutecznego dochodzenia roszczeń, wiążących się z zapewnieniem należytego wykonania umowy przez przedsiębiorcę;
- warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, w szczególności, określające jakie konsekwencje ciążą na konsumentach w przypadku nieutrzymania w stałej sprawności technicznej urządzeń będących w posiadaniu konsumenta;
- procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych;
- zasad odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy oraz przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy.

Ponadto, postanowienie zawarte w § 2 pkt 2 wzorca umowy na dostawę wody (Wzór I) zastąpiono postanowieniem § 6 pkt 2, zgodnie z którym *„w przypadku niesprawności urządzenia pomiarowego lub okresowego braku możliwości odczytu, ilość odprowadzanych ścieków ustala się na podstawie średniej ilości odprowadzanych ścieków w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności urządzenia pomiarowego lub okresowego braku możliwości odczytu, a gdy nie jest to możliwe na podstawie średniej ilości odprowadzanych ścieków w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznej ilości odprowadzanych ścieków w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności urządzenia pomiarowego”* oraz postanowieniem § 6 pkt 3, zgodnie z którym *„gdy nie jest możliwe określenie ilości odprowadzanych ścieków na podstawie ust. 2 z uwagi na brak pomiaru ścieków w okresach wcześniejszych ilość odprowadzonych ścieków za okres niesprawności urządzenia pomiarowego zostanie ustalona na podstawie średniej ilości odprowadzanych ścieków, w okresie 3 miesięcy liczonych od dnia usunięcia niesprawności urządzenia pomiarowego”*.

Usunięto postanowienie zawarte w § 7 Wzoru I oraz postanowienie zawarte w § 7 Wzoru III.

Mając powyższe na uwadze Prezes UOKiK zważył, co następuje.

Postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w niniejszej sprawie zostało wszczęte 21 stycznia 2016 r. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia

5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw do spraw, w których postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczęto przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Interes publiczny

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa UOKiK, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło, pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą odbiorcami usług świadczonych przez Gminę. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy. Zgodnie z jej art. 4 pkt 1, pod pojęciem tym należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U.2015.584 j.t. ze zm.) a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt. 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Na tym tle uznać należy, iż zgodnie z rozszerzoną definicją przedsiębiorcy zawartą w art. 4 pkt 1a gmina jako osoba prawna może posiadać status przedsiębiorcy w zakresie, w jakim organizuje lub świadczy usługi o charakterze użyteczności publicznej. W przedmiotowej sprawie usługi powyższe polegają na prowadzeniu przez Gminę i Miasto Mogielnica zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków. Oznacza

to, iż Gminie przysługuje status przedsiębiorcy w niniejszym postępowaniu. Wspomnianą działalność Gmina i Miasto Mogielnica prowadzi za pośrednictwem samorządowego zakładu budżetowego Gminy, tj. Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mogielnicy.

Decyzja zobowiązująca

Przepis art. 28 ust. 1 u.o.k.k. stanowi, iż *jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. Zgodnie zaś z art. 28 ust. 3 u.o.k.k. w decyzji, o której mowa w art. 28 ust. 1, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.*

W związku z powyższym, zastosowanie w przedmiotowej sprawie art. 28 u.o.k.k. wymaga:

- I.** uprawdopodobnienia stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
- II.** złożenia przez Gminę zobowiązania do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym jej naruszeniom oraz przyjęcie ww. zobowiązania przez Prezesa UOKiK;
- III.** nałożenia na Gminę obowiązku złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązania.

Ad I. Uprawdopodobnienie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

Uprawdopodobnienie naruszenia art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 u.o.k.k. *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przez które stosownie do definicji zawartej w ust. 2 tego przepisu rozumie się godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działania przedsiębiorcy. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.*

W art. 24 ust. 2 u.o.k.k. się przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu

zakazanych praktyk ustawodawca umieścił m.in. naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwe praktyki rynkowe. Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, mianowicie zaistnieć musi – po pierwsze – bezprawne działanie przedsiębiorcy, które – po drugie – narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Uprawdopodobnienie bezprawności działania:

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w różnych jego gałęziach oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

W tym miejscu wskazać należy, że podstawą świadczenia usług w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków jest umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. W przypadku umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków minimalna treść stosunku umownego uregulowana została bezwzględnie wiążąco w przywołanej już ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Ustawa ta w rozdziale 2 określa zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Stosownie do art. 6 ust. 1 u.z.z.w. dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawartej pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług. Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1-6 u.z.z.w. umowa taka powinna zawierać w szczególności postanowienia dotyczące:

- 1) ilości i jakości świadczonych usług wodociągowych lub kanalizacyjnych,
- 2) sposobu i terminów wzajemnych rozliczeń,
- 3) praw i obowiązków stron umowy,
- 3a) warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług,
- 4) procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych,
- 5) ustaleń zawartych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków,
- 6) okresu obowiązywania umowy oraz odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunków wypowiedzenia.

Pkt I.1 sentencji decyzji: naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 1 u.z.z.w.

Przedmiotem postawionego Gminie zarzutu jest podejrzenie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów polegające na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nieuregulowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzenie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych stanowiących Wzór I-IV – wbrew nakazowi sformułowanemu w art. 6 ust. 3 pkt 1 u.z.z.w. – jakości świadczonych usług wodociągowych i kanalizacyjnych.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 u.z.z.w. umowa powinna określać jakość świadczonych usług wodociągowych lub kanalizacyjnych. Natomiast we wzorach umownych stosowanych przez Gminę nie znalazły się postanowienia dotyczące jakości świadczonych usług.

Powyższe okoliczności wskazują na naruszenie przez Gminę art. 6 ust. 3 pkt 1 u.z.z.w., co może stanowić, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej i pełnej informacji. Tym samym podejrzenie stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest uzasadnione.

Pkt I.2 sentencji decyzji: naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 2 u.z.z.w.

Kolejnym postawionym Gminie zarzutem jest podejrzenie naruszenia przez nią zbiorowych interesów konsumentów polegające na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nieokreślenie w dostatecznie jasny sposób w we wzorcach umownych: Wzór I i III sposobów i terminów wzajemnych rozliczeń, co może być sprzeczne z treścią art. 6 ust. 3 pkt 2 u.z.z.w.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 u.z.z.w. umowa powinno określać termin i sposób wzajemnych rozliczeń. Tymczasem Gmina we Wzorze I wskazuje jedynie, że *należność za wodę będzie naliczana w cyklach rozliczeniowych (od odczytu do odczytu)*”, a we Wzorze III wskazuje, że *„należność za ścieki będzie naliczana w cyklach rozliczeniowych (od odczytu do odczytu)”*.

Powyższe postanowienie nie określa w sposób jednoznaczny terminów i sposobów płatności za wykonane usługi, powodując, że w chwili zawierania umowy, a także w jej trakcie, konsument nie jest w stanie ustalić, w jakich terminach wystawiane będą faktury za świadczone usługi oraz dokonywane będą odczyty wskazań wodomierzy i urządzeń pomiarowych.

Powyższe okoliczności wskazują na naruszenie przez Gminę art. 6 ust. 3 pkt 2 u.z.z.w., co może stanowić, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej i pełnej informacji. Tym samym podejrzenie stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest uzasadnione.

Pkt I.3 sentencji decyzji: naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 3 u.z.z.w.

Następnym postawionym Gminie zarzutem jest podejrzenie naruszenia przez nią zbiorowych interesów konsumentów polegające na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niepełne uregulowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych: Wzór I-IV praw i obowiązków stron umowy, co może być sprzeczne z treścią art. 6 ust. 3 pkt 3 u.z.z.w.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3 u.z.z.w. umowa powinna określać prawa i obowiązki stron. Gmina, formułując treść warunków umowy, powinna zagwarantować, aby za pośrednictwem umowy konsumenci otrzymali komplet informacji na temat współpracy. Katalog ten powinien być szeroki, ze szczególnym uwzględnieniem praw i obowiązków, które wynikają z innych źródeł, tj. regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków czy taryf, a mających na celu zapewnieniem należytego wykonania umowy przez przedsiębiorstwo. We Wzorach I-IV nie znalazły się postanowienia kompleksowo określające katalog praw i obowiązków stron umowy.

Powyższe okoliczności wskazują na naruszenie przez Gminę art. 6 ust. 3 pkt 3 u.z.z.w., co może stanowić, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej i pełnej informacji. Tym samym podejrzenie stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest uzasadnione.

Pkt I.4 sentencji decyzji: naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 3a u.z.z.w.

Kolejnym postawionym Gminie zarzutem jest podejrzenie naruszenia przez nią zbiorowych interesów konsumentów polegające na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nieuregulowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych: Wzór I-IV warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, co może być sprzeczne z treścią art. 6 ust. 3 pkt 3a u.z.z.w.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3a u.z.z.w. umowa powinna określać warunki usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, natomiast ze wzorach umownych stosowanych przez Gminę nie znalazły się postanowienia dotyczące ww. warunków.

Powyższe okoliczności wskazują na naruszenie przez Gminę art. 6 ust. 3 pkt 3a u.z.z.w., co może stanowić, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej i pełnej informacji. Tym samym podejrzenie stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest uzasadnione.

Pkt I.5 sentencji decyzji: naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 4 u.z.z.w.

Następnym postawionym Gminie zarzutem jest podejrzenie naruszenia przez nią zbiorowych interesów konsumentów, poprzez naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nieuregulowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych: Wzór I-IV procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, co może być sprzeczne z treścią art. 6 ust. 3 pkt 4 u.z.z.w.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 u.z.z.w. umowa powinna zawierać postanowienia określające postanowienia procedurę i warunki kontroli urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, tymczasem we wzorach umownych stosowanych przez Gminę brak jest postanowień w zakresie sposobów i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Powyższe okoliczności wskazują na naruszenie przez Gminę art. 6 ust. 3 pkt 4 u.z.z.w., co może stanowić, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej i pełnej informacji. Tym samym podejrzenie stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest uzasadnione.

Pkt I.6 sentencji decyzji: naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 6 u.z.z.w.

Kolejnym postawionym Gminie zarzutem jest podejrzenie naruszenia przez nią zbiorowych interesów konsumentów polegające na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nieuregulowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych: Wzór I-IV zasad dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy, co może być sprzeczne z treścią art. 6 ust. 3 pkt 6 u.z.z.w.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 6 u.z.z.w. umowa o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków powinna zawierać postanowienia dotyczące odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy. Natomiast zgodnie z art. 5 u.z.z.w. Gmina ma obowiązek zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnić należyłą jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków. W związku z powyższym Gmina, ustalając zasady odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy, powinna określić, jakie roszczenia przysługują konsumentom w przypadku niewypełnienia obowiązków wynikających z umowy. Ponadto, Gmina nie określiła we wzorcach umownych przesłanek,

których spełnienie powoduje wypowiedzenie umowy, co może naruszać prawo konsumenta do uzyskania pełnej informacji w kwestii odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy.

Powyższe okoliczności wskazują na naruszenie przez Gminę art. 6 ust. 3 pkt 6 u.z.z.w., co może stanowić, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej i pełnej informacji. Tym samym podejrzenie stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest uzasadnione.

Pkt I.7 sentencji decyzji: naruszenie § 18 ust. 1 Rozporządzenia taryfowego

Zastrzeżenia Prezesa Urzędu wzbudziło również postanowienie zawarte w § 2 pkt 2 Wzoru I, o treści: *„W razie przejściowej niesprawności wodomierza nie przekraczającej 3-ch miesięcy, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody z ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza”*, którego analiza doprowadziła do postawienia Gminie zarzutu naruszania zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie ww. wzorców umownych postanowienia, które może być sprzeczne z § 18 ust. 1 Rozporządzenia taryfowego. Postanowienie to bowiem przewiduje, że w razie niesprawności wodomierza ilość pobranej wody ustala się na podstawie zużycia wody równego średniemu zużyciu w okresie ostatnich 6 miesięcy, poprzedzających bezpośrednio unieruchomienie wodomierza.

Tymczasem zgodnie z § 18 ust. 1 Rozporządzenia taryfowego *„w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem działania niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza”*.

W przedmiotowej sprawie rozwiązanie umowne przyjęte przez Gminę jest niewątpliwie mniej korzystne dla konsumentów niż to wynikające z Rozporządzenia taryfowego. Takie działanie Gminy może naruszać dyspozycję § 18 ust. 1 Rozporządzenia taryfowego, co może świadczyć o bezprawności jej działania.

Pkt I.8 sentencji decyzji: naruszenie art. 8 ust. 1 u.z.z.w.

Ostatni z postawionych Gminie zarzutów dotyczy podejrzenia naruszania przez nią zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie w umowach o zaopatrzenie w wodę i umowach o odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami na podstawie wzorców umownych: Wzór I i III postanowień, które mogą być sprzeczne z art. 8 ust. 1 u.z.z.w. z uwagi na fakt, że uprawniają Gminę jako dostawcę usług do odstąpienia od umowy w przypadku zalegania przez odbiorcę w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli

rozliczeniowych, bez konieczności wysłania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty, co w konsekwencji prowadzi do zaprzestania dostaw wody lub odbioru ścieków bez uprzedzenia.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 u.z.z.w. Gmina może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

- 1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- 3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Natomiast zgodnie z § 7 Wzoru I: „w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych Dostawca może odstąpić od umowy i zaprzestać dostawy wody”, zaś zgodnie z § 7 Wzoru III: „w przypadku zalegania w zapłacie należności powyżej dwóch pełnych cykli rozliczeniowych Odbiorca może odstąpić od umowy i zaprzestać odbioru ścieków”.

Jak wynika z powołanych wyżej postanowień, Gmina przyznaje sobie uprawnienie do zaprzestania w określonych sytuacjach dostaw wody, odbioru ścieków, a także odstąpienia od umowy o świadczenie ww. usług. Podstawą do podjęcia takich działań przez Gminę może być naruszenie przez odbiorcę usług postanowień umowy, które wykracza poza przypadki przewidziane w art. 8 ust. 1 u.z.z.w. (art. 8 ust. 1 zawiera zamknięty katalog możliwości odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza, które mogą stanowić podstawę wypowiedzenia umowy odbiorcy usług).

Kwestionowane postanowienia dają Gminie uprawnienia szersze niż przewidziane w przepisach, stwarzając dla konsumentów ryzyko nieuprawnionego pozbawienia ich możliwości korzystania z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Mając na uwadze powyższe, postanowienia umowne stosowane przez Gminę mogą naruszać dyspozycję art. 8 ust. 1 u.z.z.w., co może przesądzać o bezprawności działania Gminy. Tym samym uznać należy za uprawdopodobnione, że powyższe zachowanie Gminy jest działaniem bezprawnym.

Uprawdopodobnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

W celu uprawdopodobnienia stosowania przez Gminę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w dalszej kolejności konieczne jest wykazanie, że zachowania te mogą godzić w interesy konsumentów jako zbiorowości.

Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. Zbiorowy interes dotyczy nieokreślonego ogółu, a naruszenie zbiorowych interesów konsumentów może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów.

W ocenie Prezesa UOKiK, działania Gminy opisane w sentencji decyzji mogą naruszać interes konsumentów. Działania te polegają bowiem na wykorzystywaniu w obrocie postanowień, które pozostają w sprzeczności z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz Rozporządzenia taryfowego. W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących odbiorcami usług gminy i miasta Mogielnica, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę. Działania te są zatem skierowane do z góry nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów. Tym samym kwestionowane przez Prezesa UOKiK działania Gminy mogą naruszać interes nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest zatem, że bezprawne zachowanie Gminy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy czy indywidualny, ani też grupy takich osób, lecz narusza ono uprawnienia szerokiego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

Powyższe wskazuje na prawdopodobieństwo naruszenia w przedmiotowej sprawie zbiorowego interesu konsumentów, przez który należy rozumieć prawo wszystkich konsumentów do ukształtowania stosunku prawnego zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, za uprawdopodobnione należy uznać, iż zawieranie przez Gminę Mogielnicę umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków na podstawie kwestionowanych w niniejszym postępowaniu wzorców umownych wypełnia znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 u.o.k.k.

Ad II. Zobowiązanie Gminy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanych jej naruszeniom

Jeżeli, stosownie do przepisu art. 28 ust. 1 u.o.k.k., przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie przepisu art. 24 ww. ustawy, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia ww. naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

W toku postępowania Prezes UOKiK ustalił, iż wzorce umów zostały zmodyfikowane w ten sposób, iż nie naruszają już art. 24 ust. 1 i 2 u.o.k.k.. Nowo opracowane wzorce umowne spełniają bowiem standardy określone w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i nie zawierają postanowień o treści sprzecznej z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Szczegółowa analiza ww. wzorców wykazała, iż w nowo opracowanych wzorach pt. *Umowa na dostawę wody* oraz *Umowa na odbiór ścieków* Gmina wprowadziła postanowienia dotyczące:

- jakości świadczonych usług wodociągowych i kanalizacyjnych;
- terminów wzajemnych rozliczeń stron;
- praw i obowiązków stron umowy, w szczególności takich praw, które mają na celu zapewnienie konsumentowi możliwie skutecznego dochodzenia roszczeń, wiążących się z zapewnieniem należytego wykonania umowy przez przedsiębiorcę;
- warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług, w szczególności, jakie konsekwencje ciążą na konsumentach w przypadku nieutrzymania w stałej sprawności technicznej urządzeń będących w posiadaniu konsumenta;
- procedur u warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych;
- zasad odpowiedzialności przedsiębiorcy za niedotrzymanie warunków umowy oraz przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy.

Ponadto, postanowienie zawarte w § 2 pkt 2 Wzoru I zastąpiono postanowieniem § 6 pkt 2, zgodnie z którym „w przypadku niesprawności urządzenia pomiarowego lub

okresowego braku możliwości odczytu, ilość odprowadzanych ścieków ustala się na podstawie średniej ilości odprowadzanych ścieków w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności urządzenia pomiarowego lub okresowego braku możliwości odczytu, a gdy nie jest to możliwe na podstawie średniej ilości odprowadzanych ścieków w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznej ilości odprowadzanych ścieków w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności urządzenia pomiarowego” oraz postanowieniem § 6 pkt 3 zgodnie z którym „*gdy nie jest możliwe określenie ilości odprowadzanych ścieków na podstawie ust. 2 z uwagi na brak pomiaru ścieków w okresach wcześniejszych ilość odprowadzonych ścieków za okres niesprawności urządzenia pomiarowego zostanie ustalona na podstawie średniej ilości odprowadzanych ścieków, w okresie 3 miesięcy liczonych od dnia usunięcia niesprawności urządzenia pomiarowego”*. Gmina usunęła również postanowienia zawarte w § 7 Wzoru I i § 7 Wzoru III.

Jednocześnie Gmina zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do usunięcia skutków zarzucanych jej naruszeń poprzez zawarcie w miejsce pozostających w obrocie prawnym wadliwych umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków nowych umów z odbiorcami, w oparciu o nowo opracowane wzorce.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Prezesa Urzędu, należy uznać, że przyjęte przez Gminę rozwiązania są równoznaczne z podjęciem działań zmierzających do zapobieżenia uprawdopodobnionym w toku niniejszego postępowania naruszeniom art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego też względu możliwe jest skorzystanie z instrumentu prawnego przewidzianego art. 28 ust. 1 u.o.k.k. Zobowiązanie Gminy ma na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego z udziałem konsumentów postanowień naruszających przepisy powszechnie obowiązującego prawa.

Stosownie zaś do art. 28 ust. 2 u.o.k.k. „*w decyzji (...) Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań*”. Mając powyższe na uwadze, Prezes Urzędu zobowiązał Gminę do wykonania złożonego przez nią zobowiązania, o którym mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji, w terminie:

- a) 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w odniesieniu do zobowiązania Gminy do wprowadzenia do obrotu konsumenckiego nowo opracowanych wzorców umownych pt. *Umowa na dostawę wody* oraz *Umowa na odbiór ścieków* usuwających naruszenia wskazane w pkt I. 1-8 sentencji decyzji;
- b) 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji w odniesieniu do zobowiązania Gminy do zmiany pozostających w obrocie prawnym umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez wysłanie do odbiorców usług propozycji zawarcia nowych umów, według wzorców, o których mowa w powyższym punkcie.

W ocenie Prezesa Urzędu, wyznaczony termin jest wystarczający do wykonania nałożonego na Gminę i Miasto Mogielnica zobowiązania w zakresie wprowadzenia nowych wzorców umownych oraz wymiany wadliwych umów pozostających w obrocie prawnym.

Stąd też należało orzec jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Ad III. Zobowiązanie do złożenia sprawozdania o stopniu realizacji zobowiązania

Stosownie do art. 28 ust. 3 u.o.k.k. w decyzji (...) Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Zgodnie z powołanym przepisem Gmina została zobowiązana do przekazania w terminie 8 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I sentencji decyzji poprzez:

- a) przekazanie po trzech egzemplarzy zawartych umów z nowymi odbiorcami w oparciu o nowo opracowane wzorce umowne pt. *Umowa na dostawę wody* oraz *Umowa na odbiór ścieków*;
- b) przekazanie dowodów potwierdzających przekazanie odbiorcom usług propozycji zmiany dotychczasowych umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zawarcie nowych umów w oparciu o aneks do umowy.

Stąd należało orzec jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101 j.t. ze zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Otrzymuje:

Gmina i Miasto Mogielnica

Urząd Gminy i Miasta Mogielnica

ul. Rynek 1

05-640 Mogielnica